

ДО ПОНЯТТЯ ІННОВАЦІЙНА ОСОБИСТІТЬ

Волуйко О.М.

*старший викладач кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ
<https://orcid.org/0000-0002-3723-5415>*

Необхідною умовою здійснення інноваційної діяльності є готовність суб'єкта до сприйняття, осмислення, розуміння і на цій основі – до реалізації даної діяльності, а отже, і цілеспрямована організація процесу професійного становлення суб'єкта.

Вважається, що поняття «інноваційна особистість» введено американським економістом Евереттом Хагеном (1963), який ще в середині двадцятого століття припустив, що головною рушійною силою економіки є особистість особливого типу, яку на протигагу традиційної для того часу авторитарної, він назвав новаторською. В теорії інноваційної особистості Е. Хагена описується концепція особистості, яка створює сучасність, яка здатна створювати зміни, що перетворюють суспільне життя – його стандарти, цінності, що є передумовою посилення економічного зростання, поширення підприємництва, накопичення капіталу. Він вважав, що інноваційна особистість є одним з основних чинників економічного зростання, поширення підприємництва і накопичення капіталу [1]. У своїй роботі Еверетт Хаген наводить порівняльний аналіз чотирьох найважливіших, на його думку, характеристик інноваційної та традиційної особистостей.

Перша характеристика – специфічне ставлення до дійсності. Е. Хаген визначає, що інноваційна особистість відрізняється допитливістю до світу і прагненням керувати (маніпулювати) ним, що виражається в наполегливому потоці її основних регуляторів з метою впливати на різні явища і контролювати їх.

Друга характеристика – розуміння ролі індивіда в світі – інноваційна особистість приймає на себе відповідальність за негативні сторони життя і намагається за допомогою кращих рішень внести зміни.

За стилем лідерства – третя характеристика – інноваційна особистість відрізняється відвертістю і терпимістю до підлеглих, схвальним ставленням до їх оригінальності і прагнення до новацій [1].

Згідно четвертої характеристики – ступеня схильності до творення і новацій – інноваційної особистості властиві стимулююча самобутність і прагнення до новизни, неприборкана допитливість [1].

У 1970-ті рр. західні вчені провели порівняльне вивчення соціальних і культурних аспектів розвитку багатьох країн, що розвиваються. За підсумками цього дослідження була створена аналітична модель інноваційної особистості, яку запропонував Алекс Інкелес [2]. Він до основних складових даної моделі особистості відносив:

- відкритість до експериментів і інших якісних змін;
- визнання і схвалення плюралізму думок без побоювання змінити власне бачення світу;
- орієнтація на сьогодення і чітка спрямованість у майбутнє;
- вміння заощаджувати свій і чужий час, точність, пунктуальність;
- тверда впевненість в собі і здатність долати будь-які перешкоди (політичні, економічні, соціальні та ін.);
- вміння планувати власні дії для досягнення як кар'єрних, так і інших соціально значущих цілей;
- правова впевненість в регульованому та передбачуваному соціальному житті (включаючи закони економіки, торговельні правила, державну політику);
- почуття справедливості при розподілі матеріальних та інших благ, впевненість в залежності винагороди від відповідності майстерності і вкладу;
- визнання цінності освіти, науки та інформації;
- повага почуттів і гідності інших, включаючи людей з низьким статусом або володіють меншою владою [2].

Ще однією характерною рисою інноваційної особистості є високий рівень умотивованості.

Психологічна готовність, як підкреслює В. Шевченко, передбачає не просто розвинену здатність переходу від слів до реалізації цілеспрямованих дій, але і «готовність до випробування стресом», до впливу негативних чинників. Сучасне суспільство є суспільство ризику. Це його сутнісна характеристика. Ризиком називають зазвичай ймовірність досягнення поставленої мети і пов'язані з нею в разі невдачі негативні наслідки. Але крім об'єктивних характеристик сучасної діяльності людини як ризикової діяльності існує величезна проблема для людини, як ефективно діяти і жити в умовах постійно виникаючих ситуацій ризику, які найбільш створюються інноваційною діяльністю. Без цієї якості – вміння жити в умовах ризику – немає інноваційної людини [3].

З точки зору К. Роджерса, якщо людині надати можливість розкрити вроджений потенціал, вона буде розвиватися оптимально і ефективно [4]. Така конструктивна реалізація вроджених можливостей дозволяє людині підвищувати свою компетентність, ідентичність і

професіоналізм, а всьому людству – рухатися в напрямку незалежності, зрілості, соціальної відповідальності і творчої спрямованості.

Без саморозвитку людина не може – це спосіб існування її як відкритої системи, але існує і певний діапазон здатності людини до збереження власної цілісності. Якщо спосіб життя доведеться змінювати, і до цього людина готова більшою чи меншою мірою, то стиль життя, що характеризує динаміку виходу, проявляє себе в позиції, яку займає людина щодо самого виходу: шукати можливості, чекати їх появи, ухилятися від них тощо. Готовність перетворити можливості в дійсність і є ознакою інновативності. Рівень готовності людини до зміни способу життя дозволяє трансформувати поведінку адекватно нових умов з більшою або меншою легкістю.

Література:

1. Hagen, Everett E., How Economic Growth Begins: A Theory of Social Change. *Journal of Social Issues*, Vol. 19, Issue 1, 1963, p. 20 – 34.
2. Inkeles Alex. Becoming Modern: Individual Change in Six Developing Countries: Harvard University Press; First Edition 1974, 437 p.
3. Шевченко В. Н. Инновационная личность как социальный тип. Научные ведомости. 2010. № 2 (73). С. 37–51.
4. Роджерс К. Р. Взгляд на психотерапию. Становление человека / пер. с англ.; общ. ред. и предисл. Е. И. Исениной. М. : Прогресс, 1994. 480 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-97>

СУДОВА ПРАКТИКА ЩОДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИЙ СПІР»

Семенчук Н.О.

*здобувач кафедри конституційного
та адміністративного права*

Запорізького національного університету

Згідно із положеннями чинного адміністративно-процесуального законодавства України встановлюються, що предметна юрисдикція адміністративних судів поширюється на врегулювання ряду категорій публічно-правових спорів. Категорія «публічно-правовий спір» є центральною категорією адміністративно-судочинного законодавства України, в тому числі у частині визначення змісту публічно-правових